

Opis zanimanja

Novinar (Journalist)

Opis posla:

Novinari rade u redakcijama novina, radio i televizijskih stanica i raznih agencija. Oni prikupljaju i obrađuju najnovije informacije, a potom ih – putem listova, radio i televizijskih odašiljača te raznih kompjuterskih mreža – odašilju do publike. Novinari tako nastoje da obaveste svoju publiku o lokalnim, državnim i međunarodnim političkim zbivanjima, o akcijama istaknutih i zaslužnih ljudi, raznim kompanijama, kulturnim i sportskim događajima, kriminalu, nesrećama, prirodnim katastrofama, ratovima.

Svoju publiku, ukratko, izveštavaju o svemu što misle da bi ona želela ili morala znati. U načelu, novinar bi prvo morao odrediti koje bi informacije njegovi čitaoci, slušaoci ili gledaoci trebali saznati, a zatim bi morao u što kraćem vremenu doći do tih informacija i obraditi ih tako da publici budu i zanimljive i razumljive. Obradene informacije novinari mogu ponuditi svojoj publici u obliku teksta, slike, pokretne slike, glasom, Zavisno od medija kojim se te informacije šire.

Novinari se najčešće dele na novinare pisce i na novinare urednike. Prvi obično prikupljaju i pišu informacije u obliku teksta. Na radiju ga ponekad sami i čitaju, a na televiziji ga često sami, u montaži, povezuju s videozapisom. Novinari urednici obično vode računa o fazama koje prethode radu novinara pisca ili se na njega nastavljaju: oni najpre naručuju i organizuju prikupljanje određenih informacija, a zatim odlučuju da li je dobijena informacija uopšte važna i zanimljiva za objavljivanje, koliko s obzirom na to mora biti opsežan tekst i kakvo će mesto dobiti u listu ili emisiji. Oni odlučuju i o tome s kakvom će najavom, naslovom i slikom prpratiti informaciju. Podela između urednika i pisaca nije, međutim, uvek oštra, pa nije retkost da novinari pisci i uređuju rubrike ili emisije, ili da urednici i pišu.

Novinari pisci često se dele prema načinu na koji obavljaju svoj posao. Reporter izveštava s mesta događaja, nastojeći da slikovito dočara i atmosferu, a ne samo činjenice. Reporter izveštava o sastancima, važnijim političkim, privrednim ili društvenim događajima. Reporter traga za manje dostupnim pa i tajnim informacijama. Komentator na osnovu informacija iz različitih izvora predlaže tumačenje pozadine nekog događaja i posledice koje bi on mogao imati za širu ili užu zajednicu. Redakcije mogu imati i dopisnike iz drugih gradova u zemlji i u inostranstvu. U informativno - političkim redakcijama obično se razlikuju novinari za spoljnu i unutrašnju politiku, privredu, obrazovanje, socijalnu politiku, zdravlje, kulturu, sport i druga, često i uža područja. No ni ta podela nije pravilo. Da bi došao do informacija, novinar se služi dokumentacijom, opažanjem i razgovorom. Pri obradi informacija on bira ono što je u tom trenutku bitno za temu koju obrađuje, u opsegu koji mu određuje prostor u novinama ili vreme predviđeno za emitovanje. Pritom se mora truditi da informacije prenese verno, a tekst napiše tako da bude privlačan, razumljiv i pismen.

Radni uslovi:

Novinari rade u svako vreme i u različitim uslovima, zavisno o zahtevu posla, zadatku ili organizaciji rada. Ima ih u ratovima, pri potresima i poplavama, pri nesrećama i ubistvima. Satima sede na sednicama, voze se svim mogućim prevoznim sredstvima. Kad pripremaju tekst, obično rade u redakcijama, koje su pune ljudi i buke od telefonskih razgovora, štampača i razgovora kolega, a pisanje im ometaju i česti telefonski pozivi ili hitne obaveze.

Radno vreme novinara zavisi od vrste medija i od posla unutar redakcije. Koji put se radno vreme može odrediti i formalno, u skladu s rokovima u kojima se mora završiti neka emisija ili list, no diktiraju ga i događaji, pa ono traje sve dok posao nije obavljen. Kad prikupljaju informacije, novinari razgovaraju i s ljudima koji možda te informacije ne žele da daju ili su u nekoj teškoj životnoj situaciji. Neke situacije u kojima novinari moraju sudelovati, mogu i za njih biti vrlo teške (rat, prirodne katastrofe, nesreće). Osim toga, novinari uvek rade pod pritiskom kratkoga roka u kojem moraju obaviti posao, ograničenog prostora koji može zauzeti njihov prilog, odgovornosti za tačnost i sl.

Opis zanimanja

Novinar (Journalist)

Poželjne osobine i kvalifikacije:

Poželjno je da novinar ima interdisciplinarno obrazovanje koje je neophodno za uspešno obavljanje novinarskog poziva. Pored opšteobrazovnih predmeta (ekonomija, filozofija, sociologija, politički sistem, osnovi prava, političke doktrine, socijalna psihologija, teorija kulture i strani jezik) tu je i niz stručnih predmeta - moderna sinteza teorijskih znanja i praktičnih umeća komunikologije i žurnalizma.

Potrebno je da novinar bude u dobroj fizičkoj kondiciji, da dobro čuje i vidi i da se s lakoćom kreće, kako bi mogao raditi u bilo kojoj situaciji i onoliko koliko posao zahteva. Poželjno je da se može usredotočiti na ono što radi, ali u isto vreme registrovati sve što se događa oko njega. On mora delovati objektivno i brzo i kad je pod velikim vremenskim i drugim pritiskom. Novinar bi morao biti znatiželjan i spretan pri traganju za informacijama, ali pritom i sa osećajem za meru, komunikativan i uporan pri postavljanju pitanja, ali i nenametljiv u ophođenju s drugima. Morao bi misliti na posledice onoga što napiše, s obzirom da njegovo pisanje može za nekoga biti štetno.

Novinar bi se morao izražavati, morao bi dobro vladati sopstvenim jezikom i pravopisom te najmanje jednim stranim jezikom. Uz osnovna znanja iz novinarstva, poželjna je opšta kultura veća od prosečne. Danas novinar mora vladati i programima za kompjutersku obradu teksta te osnovama elektronskog prenosa informacija.

Osposobljavanje i zapošljavanje:

Studije novinarstva i komunikologije na Fakultetu političkih nauka postoje dugi niz godina, a nekadašnji studenti novinarstva zauzimaju vodeća mesta u štampanim i elektronskim medijima, PR agencijama i centrima za ispitivanje javnog mnjenja.

Studenti ovde stižu interdisciplinarno obrazovanje koje je neophodno za uspešno obavljanje novinarskog poziva. Posebni novinarski i komunikološki predmeti čine skoro trećinu od ukupnog broja nastavnih disciplina. U praktičnu nastavu uključeno je više uglednih novinara i urednika najznačajnijih srpskih medija.

Tokom studija obavezna je jednomesečna praksa u nekom mediju, odnosno redakciji, po izboru studenta. Studije se okončavaju odbranom diplomskog rada iz jednog od teorijskih ili praktičnih predmeta koji sami studenti odaberu.

Tražnja za radnicima u ovoj oblasti je osrednja, pojačava se polako u poslednje vreme, ponuda radnika je dobra. Bitniji su radno iskustvo i praktična znanja i veštine od formalnog obrazovanja.